

Als God voor ons is

Voorganger: Arte Havenaar. Bijbelgedeelte: Romeinen 8.

Als God voor ons is

Wanneer je Romeinen helemaal zou lezen, krijg je dit gevoel bij de overgang van Romeinen 7 naar Romeinen 8. Van de worsteling naar het bevrijdende uitzichtpunt: *“Dus wie in Christus Jezus zijn, worden niet meer veroordeeld.”* Romeinen 8 is een uitzichtpunt, een kerktoren die uitzicht geeft op het hele evangelie. Dit hoofdstuk is niet zomaar een stap in Paulus’ betoog, maar het hart van de Romeinenbrief. Geen veroordeling. Wel Geest. Geen angst. Wel kind. Geen zinloos lijden. Wel hoop. Geen afstand. Wel liefde.

Stel, je bent op vakantie. Bijvoorbeeld in een klein Frans dorpje met een enorme kerk. De beheerder ziet dat je interesse hebt in de kerk en vraagt of je de oude kerktoren op wilt. Een smalle, donkere wenteltrap kronkelt omhoog. Elke trede is krap, benauwd, de lucht muf van vocht en eeuwenoude stenen. Terwijl je gebogen klimt, voel je je een beetje claustrofobisch: het donker om je heen, er lijkt geen einde aan te komen. Maar dan, na die lange klim, opent de beheerder een luik. Plots stroomt het licht naar binnen. Je loopt naar buiten, je kijkt om je heen en je ziet toch een uitzicht: wijde velden, bos, dorpjes, verre horizon, prachtige lucht, bergen in de verte.

Van krap, donker en moeizaam ga je naar ruimte, licht en verwondering.

Wanneer je Romeinen helemaal zou lezen, krijg je dit gevoel bij de overgang van Romeinen 7 naar Romeinen 8. Van de worsteling naar het bevrijdende uitzichtpunt: *“Dus wie in Christus Jezus zijn, worden niet meer veroordeeld.”* Romeinen 8 is een uitzichtpunt, een kerktoren die uitzicht geeft op het hele evangelie. Dit hoofdstuk is niet zomaar een stap in Paulus’ betoog, maar het hart van de Romeinenbrief. Geen veroordeling. Wel Geest. Geen angst. Wel kind. Geen zinloos lijden. Wel hoop. Geen afstand. Wel liefde.

Het is alsof het evangelie zichzelf op volle kracht laat horen, niet als een vaag ideaal, maar als een bevrijdende werkelijkheid waarin de staat van deze wereld (die van zonde, dood en schuld) niet het laatste woord heeft. En als dit hoofdstuk waar is, en ik geloof dat het waar is, verandert dat alles.

Veel mensen kennen wel losse verzen uit dit hoofdstuk: *“God doet alle dingen meewerken ten goede”*, *“Niets zal ons kunnen scheiden van de liefde van God”*. Ze hangen als losse tegeltjes aan een muur. Maar dit hoofdstuk is geen verzameling mooie spreuken, het is één beweging.

In onze tijd, waarin de druk hoog is, keuzes veel zijn, en zelfs geloof en de wil om goed te leven vermengd kan raken met prestatie of onzekerheid, spreekt Romeinen 8 een andere taal. Niet die van schuldgevoel of succes, maar die van zekerheid, vrijheid, Geest, roeping en hoop. Paulus helpt ons om midden in het leven te staan — geworteld in Christus, geleid door de Geest, en verbonden met Gods grote verhaal van verlossing voor de hele wereld.

We gaan stap voor stap door dit hoofdstuk. Als een soort geestelijke reis. Wat zegt Paulus over wie wij zijn, over de wereld waarin we leven, en over waar God met ons en deze wereld naartoe gaat? In de eerste hoofdstukken van Romeinen legt Paulus de diepte van het probleem bloot: zonde, oordeel, machteloosheid. De schepping bevindt zich in een staat van zonde, en niemand, Joden en heidenen, ontkomt hieraan. Maar dan komt de omkering: God rechtvaardigt in Christus. In hoofdstukken 6 en 7 laat Paulus zien wat dat betekent voor ons leven: we zijn bevrijd van de slavernij aan de zonde, de staat waarin de schepping verkeert, en toch ervaren we nog strijd. En dan komt hoofdstuk 8. Niet als sluitstuk, maar als kantelpunt. Alles wat ervoor kwam, stroomt hier samen. Alles wat nog komt, wordt hier aangekondigd. Het is de overgang van donker naar licht, van worsteling naar zekerheid, van oude schepping naar nieuwe schepping.

Romeinen 8 is die uitkijktoren midden in de brief: je ziet waar je vandaan komt — en je kijkt vooruit naar wat God aan het doen is in jou, in ons en in de wereld.

Vers 1: *Dus nu, is er geen veroordeling voor hen die in Christus Jezus zijn.*

Nu. Dit is het kantelpunt. Dat *nu* wijst op een beslissend moment in de geschiedenis van Gods redding. Het is het “nu” van de opstanding, van Pinksteren, van de nieuwe schepping die in Christus begonnen is. Een nieuwe realiteit in het leven van de gelovige, voor hen in Christus Jezus. En wat is die realiteit? Geen veroordeling meer. Geen angst meer voor Gods afwijzing. Geen onzekerheid over of je bij God mag horen.

De wet legt bloot dat wij mensen falen: dat wij niet vanuit de liefde leven, dat wij voor onszelf kiezen, dat wij geweld gebruiken, dat we dingen willen hebben, dat wij begeren.

Hebben jullie door dat dit een revolutionaire uitspraak is die Paulus hier doet? Dit zet de wereld op zijn kop, toen en nu. Niet: er is *minder* veroordeling — zo van, de meeste mensen deugen. Niet: er is geen veroordeling als je hard genoeg je best doet. Nee: er is *nu* geen veroordeling voor wie in Christus Jezus zijn.

Waarom niet? Omdat God gedaan heeft wat de wet niet kon doen: mensen redden. De wet wijst op de zwakheid van de mens. Het probleem was niet de wet zelf, maar onze onmacht tot leven in liefde met God, de schepping, de ander en onszelf. De weg, samengevat: God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. Het lukt ons niet.

Elke poging op basis van prestaties, discipline of religie loopt vast. De wet wijst ons op schuld, maar kan die schuld niet wegnemen.

Daarom heeft God de zonde veroordeeld in Christus aan het kruis. Niet de zondaar, maar de zonde. Zo werd de macht van de zonde gebroken.

In een samenleving waarin we constant het gevoel hebben te moeten presteren, komt deze boodschap als bevrijding. Je bent niet gerechtvaardigd door wat je doet, maar door wie je bent in Christus. Je bent niet waardevol omdat je gezin alles op orde heeft, of omdat je lekker op school of op je werk zit, maar omdat je leeft in Gods liefde.

Die zekerheid geeft ademruimte. Ze maakt je bijvoorbeeld zachtmoediger voor je partner, geduldiger met je kinderen, rustiger in de chaos van het dagelijks leven. Het neemt niet de verantwoordelijkheid weg, maar het haalt de veroordeling eruit. En dat maakt ruimte voor echte verandering. Voor een leven dat niet meer wordt aangedreven door angst, maar door dankbaarheid, liefde en vertrouwen.

Maar daarmee is het niet klaar. Het doel van Gods ingrijpen is niet alleen dat we vergeving ontvangen, maar ook — vers 4 — dat de eis van de wet in ons vervuld wordt. Ja: *in ons*, staat er. Niet *aan* ons of *bij* ons, maar in ons. God wil niet alleen iets voor ons doen, Hij wil iets in ons doen. Hij wil ons vormen tot mensen die leven naar zijn wil, in de kracht van de Geest.

Dat is het grote verschil tussen leven onder de wet en leven door de Geest. Onder de wet probeerden mensen rechtvaardig te zijn door eigen inspanning. In de Geest worden we veranderd van binnenuit. We worden nieuw gemaakt. Niet straks: nu. Dat zou dus dagelijkse realiteit moeten zijn.

Paulus schetst een duidelijk contrast tussen twee manieren van leven: naar het vlees of naar de Geest.

Leven naar het vlees betekent: leven met jezelf als middelpunt. Je kunt dit herkennen wanneer je je gedreven voelt door angst, ambitie of eigenbelang. Leven naar de Geest betekent leven vanuit Gods aanwezigheid. Je kunt dit leven naar de Geest herkennen door na te gaan of de dingen die je doet voortkomen uit liefde. Denk maar aan Jezus' samenvatting van de wet en de profeten: God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. Dit is geen zwart-witverhaal over wie wel of niet gelovig is, maar de Geest die onze manier van denken, voelen, verlangen vernieuwt. Er vindt als het ware een herscholing van onze geest plaats. En dat begint met het besef dat de Geest van Christus werkelijk in ons woont. Hij wil iets in ons doen. Paulus is hier realistisch en hoopvol tegelijk. Het lichaam is nog sterfelijk en zwak. Maar de Geest is leven — de persoonlijke Geest van Jezus, die de dood overwonnen heeft. En die Geest is volgens Paulus de garantie van de opstanding. Wie de Geest heeft, heeft de toekomst.

Leven naar de Geest is als ademhalen: het is geen prestatie, maar een levensritme. De Geest is geen kracht die we moeten beheersen, maar een Persoon die ons wil vervullen. Het is samen leren kijken met nieuwe ogen, samen leren denken vanuit Gods waarheid, samen leren vertrouwen op wat Hij in je werkt. Daarin mag je falen, struikelen en opnieuw beginnen. Want de Geest is geen Geest van veroordeling, maar van leven.

Ik denk dat het helpt om kleine gewoontes in te bouwen die dat leven voeden: thuis samen, of alleen, bidden voor de dag; bewust benoemen waar je dankbaar voor bent aan tafel; open gesprekken voeren over waar je naar verlangt en waar je bang voor bent. Niet als een nieuwe wet, maar als ademhalen.

Als de Geest in ons woont, roept dat ook iets nieuws in ons wakker: onze identiteit als kinderen van God. Paulus gebruikt hier het beeld van adoptie. In de Romeinse wereld betekende adoptie niet alleen toegang tot een gezin, maar vooral: volledig erfgenaam worden. De eerste vijf keizers waren bijvoorbeeld ook geen biologische zonen, maar geadopteerd, uitgekozen en tot zoon gemaakt. Wat van de vader is, is ook van het kind. Als kinderen zijn we ook erfgenamen, mede-erfgenamen met Christus. Maar dat erfgenaam-zijn betekent niet alleen delen in zijn glorie, maar ook delen in zijn lijden. Paulus is eerlijk: het leven in de Geest is niet altijd comfortabel. Juist de liefde maakt ons kwetsbaar in een harde wereld. Het brengt ons soms op plaatsen van moeite, weerstand, onbegrip, mensen die je pijn doen, een maatschappij die voor zichzelf gaat en aan alle kanten over je heen walst en over alles wat zwak lijkt.

Kind van God zijn betekent dan ook niet: leven zonder pijn. Het betekent wel: nooit alleen zijn in de pijn. Nooit zonder hoop. Nooit zonder stem die zegt: Jij bent van Mij. En niets zal jou ooit uit mijn hand rukken. Je mag zelfs "Abba, Vader" zeggen. Dat is intieme taal. Het spreekt van vertrouwen, nabijheid en veiligheid. De Geest zelf getuigt met onze geest dat we Gods kinderen zijn. Dat is diepe zekerheid, die niet komt uit bewijs of prestatie, maar uit Gods eigen spreken in ons.

Maar het evangelie stopt niet bij individuele redding. Paulus verbindt onze hoop direct met het lot van de hele schepping. De wereld zucht. Ze is onderworpen aan vergankelijkheid. Maar ze wacht op iets: het openbaar worden van de kinderen van God. Met andere woorden: de schepping wacht op jou. Op ons. Op mensen die wandelen in de Geest, in de liefde.

Dat betekent dat onze roeping verder gaat dan persoonlijke redding. We zijn geroepen tot beeld van God in de wereld. Die glorie waar Paulus over spreekt is geen abstract licht, maar Gods tegenwoordigheid in en door mensen die Hem weerspiegelen. In Christus wordt die eerste roeping hersteld. De Geest vernieuwt ons tot mensen zoals we bedoeld zijn, tot mensen die verantwoordelijkheid nemen voor gerechtigheid, voor zorg, voor de aarde.

De kerk is niet alleen een plek van veiligheid en liefde, maar ook een plek van roeping. Waar we leren dat het leven niet om onszelf draait, maar dat we geschapen zijn om te dienen. Om verschil te maken. Om Gods licht te dragen in deze stad, je buurt, thuis, op school, op je werk. De schepping zucht. Maar Paulus zegt: Gods kinderen dragen hoop.

Paulus beschrijft de schepping als een vrouw die aan het bevallen is. Een wereld die het uitschreeuwt van pijn en verlangen. We herkennen die schreeuw om pijn en verlangen naar verlossing om ons heen en, als we eerlijk zijn, ook in onszelf. Volgens mij is het belangrijk om niet weg te kijken, om de pijn van de wereld te zien en te willen zien. Want wij, die de Geest ontvangen hebben, zuchten mee. We leven tussen de belofte en de vervulling, tussen Pasen en de opstanding van de mensheid. En precies in die tussentijd helpt de Geest ons in onze zwakheid. Want vaak weten we niet hoe we bidden moeten als we zien waartoe de mensheid in staat is. Onze woorden schieten tekort. Onze verlangens zijn verward. Maar de Geest zelf bidt. Niet in mooie woorden, maar in onuitsprekelijk zuchten.

Gebed is hier dus een resonantie tussen Gods Geest en onze geest, vanuit een verlangen naar verlossing.

Soms is samen stil zijn genoeg. Soms is een traan een gebed. Soms is er alleen het diepe "Heer, help ons". De Geest bidt mee in onuitsprekelijk zuchten. Juist in moeilijke tijden, bij ziekte, verlies, zorgen over kinderen of toekomst, mogen we leren klagen, rouwen, hopen. Niet als zwakte, maar als deel van onze roeping als nieuwe mens. En dan komt Paulus bij een samenvatting van Gods reddingsplan: *Wij weten dat voor wie God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede*. Er staat dus niet dat alles goed is. Er staat dat God alle dingen meeneemt in zijn plan. Het Griekse werkwoord is *synergei*, wij kennen het woord 'synergie' wel, samenwerking. God werkt met ons alle dingen ten goede.

Dan komen we bij vers 29 en 30, ook wel de gouden ketting genoemd: voorbestemd, geroepen, gerechtvaardigd, verheerlijkt. Dit zijn geen losse stappen, maar schakels in één onafgebroken lijn van genade. Het is Gods initiatief van begin tot eind. Paulus zegt: wij zijn onderdeel van Gods weg met deze wereld. Paulus stelt dan de vraag: Wat moeten wij hier verder over zeggen? Alsof hij uitgepraat is, maar nee. Dan volgt er toch nog een literaire klap op de vuurpijl:

*Als God voor ons is, wie zal dan tegen ons zijn? Zal Hij, die zijn eigen Zoon niet heeft gespaard, maar Hem omwille van ons allen heeft prijsgegeven, ons dan met Hem ook niet alles schenken? Veel mensen leven met de onzichtbare angst om te falen. Bang voor het oordeel van de buitenwereld, de druk om te slagen, het schuldgevoel over wat niet lukt. Maar hier klinken woorden van vrijheid, vrij van angst en vol van liefde. Paulus gaat verder: *Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Tegenspoed, ellende of vervolging, honger of armoede, gevaar of het zwaard? Er staat geschreven: "Om U worden wij dag na dag gedood en afgevoerd als schapen voor de slacht."**

Geen theoretische lijst, maar ervaringen. De vroege kerk kende deze realiteit.

Maar wij zegevieren in dit alles glansrijk dankzij Hem die ons zijn liefde heeft bewezen. Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die Hij ons bewezen heeft in Christus Jezus, onze Heer.

Niet alles zal goed gaan. Maar onder alles ligt deze liefde. En als je daarin geworteld bent, is er ruimte voor rust, vergeving, opstanding. Wat we in Romeinen 8 tegenkomen, is het kloppende hart van het evangelie:

Geen veroordeling, maar vrijspraak.

Geen slavernij, maar kind-zijn.

Geen zinloosheid, maar hoop.

Geen isolement, maar de onafscheidbare liefde van God.

Daar staan we dan, op de uitkijktoren van Romeinen 8. Ik weet niet hoe jouw leven eruitziet, maar je mag weten dat je je hier kunt laven. Te midden van de drukte, de complexiteit en de verantwoordelijkheden van het leven mag jij je gedragen weten door de Geest die in je woont, door Christus die voor je pleit en door de wetenschap dat niets je zal kunnen scheiden van de liefde van God.

En Hij wil samen met jou, met ons, alle dingen goed maken. Doe je mee?

Amen.